

HNUTÍ PRO ŽIVOT ČR

2 - 4 Nesoudíme. Pomáháme | 5 - 6 Geopolitika a kulturní vlivy | 7 - 8 Rodiny 3+ | 9 - 11 Čína | 11 Indie
12 - 14 Interview | 15 Lékaři bez hranic | 16 Potratová turistika

4/2021 / Informační oběžník Hnutí Pro život ČR / prosinec 2021

Piráti mají obavy o těhotné ženy

Čeští Piráti nemají obavy o české těhotné ženy, které třeba kvůli koronaviru přišly o práci a nyní nemají z čeho zaplatit nájem. Ne o ty, které se ocitly v nouzi, protože čekají dítě a opustil je partner. Nebo o ty, kterým vyšly špatně prenatální testy a jsou pod nesmírným společenským tlakem se svého dítěte zbavit. Ne. Mají obavy o polské ženy, které nemohou v Polsku na potrat. Proč? Protože potrat je přece součástí „kulturního a hodnotového dědictví evropského společenství“. O kultuře a zákonech v dané zemi nemají demokraticky rozhodovat lidé ve volbách, ale europoslanci, popřípadě profesionální zahraniční aktivisté.

Podnětem k akci se stala smrt třicetileté Polky, která ve 22. týdnu těhotenství zemřela kvůli zanedbané lékařské péči. Oba zasahující lékaři byli okamžitě postaveni mimo

službu a kontrola polského ministerstva zdravotnictví ukázala, že lékaři nedodrželi doporučené postupy. Sama žena navíc věděla, že čeká postižené dítě, a potrat nepožadovala. Dokonce i Jolanta Budzowska, advokátka zplnomocněná rodinou zemřelé ženy, uvedla, že „v žádném případě nelze říci, že smrt této pacientky je důsledkem rozsudku Ústavního soudu“.

Ale to je přece úplně jedno, protože tragédie konkrétní nešťastné ženy a jejího nenarozeného dítěte je pro zastávce umělých potratů vítanou záminkou pro tažení proti Polsku a za potraty. K apelu na polskou vládu se přidala se i Česká ženská lobby sdružující 36 organizací v ČR. I podle ní patří tzv. reprodukční práva (čti potraty) mezi základní lidská práva a polské hodnoty jsou proto „barbarské“.

Všimněme si však, co vlastně chceme nabízet polským ženám? Sociální pomoc? Podporu v nouzi? Právní ochranu? Sanaci vztahů? Psychologickou podporu? Lepší prenatální péči? Ne. Na všechny problémy života je jen jediný lék – potrat!

Jako kdyby nestálo za to pořívat se na důvody, které ženy k potratům vedou. Jako kdyby se báli připustit, že velkou část žen vede k potratu ne přesvědčení, ale strach, nouze a nátlak. A že těmto ženám bychom měli nabídnout něco jiného, než jen chemickou tabletu na zabití jejich dítěte. Vždyť snad ani ti nejhlasitější bojovníci za potraty si nemyslí, že „čím více potratů, tím lépe“. Pevně v to doufáme...

Radim Ucháč

Foto: patrick-schneider / Unsplash

Čekáte-li nečekaně dítě
volejte 800 108 000

Jaroslava Trajerová a MUDr. Vladimír Dvořák, Ph.D., předseda ČGPS, na společném kongresu českých a slovenských gynekologů v Karlových Varech v září 2021. Foto: archiv

Neplačte, bude to šup, šup...

Jaroslava Trajerová, koordinátorka projektu Nesoudíme. Pomáháme, komunikuje s gynekology, zdravotními sestrami a místní samosprávou. Spolu s dalšími kolegyněmi doprovází na Lince pomoci i v nejtěžších chvílích ženy čekající nečekaně dítě. Celé široké spektrum pomoci představila na zářijovém společném kongresu českých a slovenských gynekologů v Karlových Varech, aby připomněla, co vše je pro nečekaně těhotné ženy možné dělat v situacích, které jsou pro lékaře neřešitelné.

CO VÁS V POSLEDNÍCH MĚSÍCÍCH NEJVÍC POTĚŠILO?

Vždycky mám velkou radost, když nám maminky pošlou fotografie miminek, které se narodily i díky naší podpoře a pomoci. A když je k tomu připojené poděkování, že bez nás by se ty děti nenarodily. To je vždy velké povzbuzení, velká satisfakce a inspirace do další práce. Škoda, že ve většině případů nemáme povolení ty fotografie

zveřejnit. Tyto maminky jsou obvykle ženy v nějaké nezáviděníhodné situaci, v komplikovaných vztazích a podobně, takže zůstávají raději v anonymitě. A po pravdě řečeno se snaží i samy před sebou co nejrychleji zapomenout, že vůbec o potratu na počátku těhotenství uvažovaly.

MÁTE NĚJAKÝ AKTUÁLNÍ PŘÍKLAD, KDY SE DÍKY PROJEKTU NESOUDÍME.

POMÁHÁME POMOHLA ZACHRÁNIT MIMINKO, KTERÉ MĚLO BÝT POTRACENO?

Těch příkladů je mnoho, ale jeden mi více utkvěl v paměti. Nedávno se na nás obrátila mladá maminka, že čeká páté dítě. Ale že manžel další nechce. A zítra má jít zažádat o potrat. Přiznala ale, že jí to doslova rve srdce a neví, co má dělat. Byl to boj o vteřiny, ale to tak bývá. Na ty zoufalé maminky se obvykle strašně tlačí, musí se vždy roz-

hodnut rychle a přitom jde o tak zásadní věc! Měly jsme možnost spolu opakovaně hovořit a mohla jsem naslouchat všem obavám z budoucnosti. Mamince jsme nabídli konkrétní pomoc. To ona vůbec nečekala, že je tu někdo, kdo je ochoten jim pomoci. Šlo o manžele, kteří žijí na venkově, mají rodinný statek, spoustu práce s domácími zvířaty. Manžel si netroufal ani na třetí dítě, to si ale maminka prosadila a byla to nakonec dvojčata! Takže si dovedete představit, jak těžké pro ni muselo být si po takové zkušenosti vybojovat ještě páté dítě. Ale podařilo se to a jsem ráda, že i s naší pomocí. Pomohli jsme jim se zaplacením několika desítek tisíc korun na opravu jejich aktuálně pokaženého rodinného auta s tím, že to není pouhý dar, ale až si to budou moci někdy v budoucnu dovolit, pomohou v přijaté částce zase jiné nečekaně těhotné ženě.

TAKŽE KONEC DOBRÝ, VŠECHNO DOBRÝ?

Ano, navíc teď v zimě se to tam zklidnilo, v létě to byl strašný fofr, více stresu a těžší rozhodování. Také jsme je byli na statku navštívit. A říkala jsem paní, že kdo ví, třeba to bude zrovna ten nejmladší, kdo pění o statek převezme. Byla skutečně šťastná a děkovala nám za podporu [viz rámeček].

A JAK POKRAČUJE OSVĚTOVÁ ČINNOST? STÁLE PŘEDNÁŠÍTE?

Pořád, ale méně. Den má pouze 24 hodin a samozřejmě i kvůli vládním opatřením se tyto akce spíše odkládají. Ale zrovna nám volali z Českých Budějovic z Fakulty zdravotních studií, že mají zájem o přednášku o postabortivním syndromu. A domluvenou máme už i Západočeskou univerzitu. Ale zájem mají občas i střední a dokonce i základní školy.

Jsem neskutečně vděčná, že jsem na vás tenkrát v proplakaných nocích narazila. Když jsme byli v létě skoro rozhodnutí dát to malé stvoření pryč, když jsem zavolala na gynekologii, že mi vyšel pozitivní test a sestřička po odpovědi, že těhotenství je nežádoucí, odpověděla: „Neplačte, to bude šup, šup, nikdo to nebude vědět.“ Všechny kamarádky (bohužel jsem je touto zkušeností hodně vytřídila :) reagovaly, že jsem úplně blbá, blázen, co neví, co je antikoncepce, sice vysokoškolák, co ale neměl sexuální výchovu a tak. Dodnes mi pogratovali jen dva lidé, ostatní mají negativní poznámky, o to více těší takhle milá slova...

Ale pak jsem narazila na vás a najednou začala vidět světlo na konci tunelu. Celou situaci z jiného úhlu a už vůbec ne tak bezvýchodnou. Nejednou jsem k tomu malému pocítila tolik lásky, že jsem věděla (já to cítila už předem, že to nechci a nezvládnou, proto jsem jenom brečela, ale neuměla si to před vším sama prosadit), že je to ten největší dar, co jsme mohli dostat... Jsem za něj tolik vděčná, těšíme se na něj a lidi jsou mi jedno. Vždy mu vysvětlím, že jsou hloupí, že neví, co říkají, že tolik lásky doma nikdy nepoznali a asi závidí. Ale je to zvláštní, k prvnímu, druhému dítěti všichni gratulují, mají radost, nevím, v čem je rozdíl v dalších.

Ale takhle bych polemizovala dlouho, omlouvám se, chtěla jsem jen stručně poděkovat a říci, že vaše práce je krásná a smysluplná. Ještě jednou moc děkuji za vše, i za dar na opravu auta. Bez něj je to na vesnici úplně na prd. Jsme moc vděční a slibujeme, že až se ze všeho oklepeme, peníze vrátíme a i jinak případně pomůžeme dalším... Až se miminko narodí, moc rádi se pochlubíme fotkou.

Krásné dny přeje C.

JAK STUDENTI REAGUJÍ? ZVLÁŠTĚ NA DRUHÉM STUPNI JSOU TO UŽ DOCELA „PUBERTÁCI“?

Reagují velmi dobře. Už i devátáci chtěli vědět jak konkrétně pomoci těhotné spolužačce, co v takové situaci mohou udělat, prostě to, co jim nikdo nevysvětlí. Zajímala je i čínská politika jednoho dítěte, dokonce i neplodnost apod. A mám jednu krásnou zkušenost ze střední zdravotní školy v Brně – vyprávěla jsem tam, s čím se setkáváme v naší poradně a jak může umělý potrat zasáhnout psychiku ženy. Po roce jsem se tam vrátila a jedna slečna se se mnou přišla rozloučit. Já se divila proč a ona, že je těhotná. Musí přerušit školu. A že kdyby ne-

slyšela vloni naši přednášku, tak by si to dítě nechala vzít. A to vás vždycky dojme. Ne že bych byla nadšena z nečekaných těhotenství nezletilých, ale jsem ráda, že počaté dítě dostalo šanci a že naše práce má smysl.

DAŘÍ SE VÁM I MEZI GYNEKOLOGY?

Domnívám se, že ve velké míře naši práci vítají. Byla jsem v září na čtyřdenním kongresu gynekologů v Karových Varech. Byla to mimořádná akce, které se účastnilo přes tisíc pět set českých a slovenských gynekologů, přijel je pozdravit i ministr zdravotnictví Adam Vojtěch. Pořadatelé nás pozvali, abychom měli v kuloárech stánek. Takže jsme mohli lékařům představit, jak pracujeme, aby věděli, co vše lze nečekaně těhotným ženám nabídnout, a aby si uvědomili, že na řešení sociálních a vztahových potíží není kyreta (ostrý chirurgický nástroj, který se používá při provádění umělých potratů) zrovna tím pravým nástrojem.

JAK VÁS PŘIJALI? NECÍTLA JSTE SE JAKO V JÁMĚ LVOVÉ?

Musím říct, že naprostá většina z těch, s nimiž jsem mluvila, naši účast vnímala pozitivně a mnozí se u nás na stánku zastavili na dlouhou dobu. Ti, kteří se vůči nám vymezují, nás asi obcházeli oblohou. Jen jednou kolega zaslechl poznámku o inkvizici. Spíše to ale byla spousta zajímavých rozhovorů, kdy si člověk uvědomil mnoho dalších souvislostí.

Praha, Václavské náměstí. Foto: archiv

Třinec. Foto: archiv

NAPŘÍKLAD?

Třeba často poukazujeme na gynekology v nemocnici, ale někdy jsou to právě obvodní gynekologové, kteří mají hlavní slovo. Jeden večer jsem seděla s několika gynekoložkami, které říkaly, že dostávají naše letáky. A jedna najednou řekla: „Já vás někdy tak strašně nenávídím. Mám těhotnou, která neví co dělat, nemá peníze na potrat, a když konečně peníze sežene a jde do nemocnice, tak tam narazí na nějakou lékařku, která s vámi souzní, a rozmluví jí to...“ To mě trochu šokovalo, ale pak jsme se docela dlouho bavily. Na konci, když jsme se loučily, říkala, že je ráda, že nás poznala a že jí řada momentů dříve nenapadla. A na to bych se chtěla trochu více zaměřit – na problematiku obvodních gynekologů, aby všechno neviděli jen svou optikou – „jo, paní, ve vaší

situaci bych šla na potrat“. A aby je raději odkázali třeba na nás, na pomoc.

BYLO NĚCO, CO VÁS NA KONGRESU PŘEKVAPILO?

Už dříve nás překvapil zájem o modely nenarozeného dítěte v 10. týdnu těhotenství. Říkali jsme si, že právě u gynekologů to musí být nošení dříví do lesa a před dvěma lety v Bratislavě jsme vzali jen tak pro jistotu asi sto modelů. Ty nám ale zmizely za patnáct minut. Letos jsme jich tedy měli s sebou mnohem víc. Opět šly na dračku, několik set jsme rozdali během chvilky. Gynekologové paradoxně nenarozené dítě v tomto stadiu vidí většinou buď jen jako stíny na ultrazvuku a nebo v horším případě jako rudou kaši v kbelíku a tam se pochopitelně raději moc nedívají. Ale vzít si ruku model, to je něco úplně jiného. Věřím, že mnoho modelů se nyní dostane do ruky pacientkám, které přijdou do jejich ordinace, aby „to“ daly pryč. Z rozhovorů s lékaři také vím, že často ani nezaznamenali, že jsme pomohli prosadit mezioborový výkon konzultace s pacientkou, který si mohou vykazovat. Většina chtěla vědět, jak se výkon jmenuje, jaké má číslo... prostě je zajímavé, jestli ten čas, který stráví navíc s těhotnou, dostanou vyplacený.

TAKŽE JDE O PENÍZE?

V některých případech samozřejmě ano, ale budiž, hlavně, když to pomůže. A po pravdě, mně to dalo šanci je zaujmout a pak jsme se dostali k tomu všemu, co děláme. Celkově byl zájem o rozhovory s námi tak velký, že jsem zkrátka nestíhala. Prostě osobní kontakt s druhými je nenahraditelný a mnohem efektivnější než sebelepší letáky.

NEVYČÍTÁJÍ VÁM LIDÉ, ŽE SI PODÁTE RUCI S NĚKÝM, KDO JE MÁ UŠPINĚNÉ OD KRVĚ?

Copak lékař chodí za zdravými? Gynekologie patří k nejlépe placeným oborům, ale mít kámen na srdci a noční můry je krutá daň za úspěch, peníze, prestiž. Zdravotníci většinou moc dobře ví, do čeho se nechali namočit a že je to zlo. Už ale žel neví, jak lze z této bažiny vybědnout a že to jde. Gynekologové potřebují, aby je někdo vlídně povzbudil ke konkrétnímu kroku směrem

k dobru. Podal jim pomocnou ruku a ne jim se spravedlivým uspokojením vynadal. A i zcela pragmaticky – bez pomoci gynekologů nemůžeme situaci nenarozených dětí a jejich matek změnit.

CO DALŠÍHO MÁTE TEĎ V PLÁNU?

Zrovna jsme se vrátili z podzimní konference gynekologů v Beskydech. To je rozsahem menší akce, ale o to více času na rozhovory přímo s lékaři. Oslovili jsme také naše členy s vytipování reklamních ploch před nemocnicemi pro Nesoudíme. Pomáháme a umístění se již podařilo někde realizovat. Díky podpoře generálního ředitele České pošty nyní jednáme o obeslání všech domácností v ČR. Bude to náročná akce, uvidíme, zda se nám ji podaří uskutečnit.

MÁTE NA TO VŠE DOSTATEK PROSTŘEDKŮ?

Hnutí Pro život ČR podporují tisíce lidí, kteří vidí, že to, co děláme, má smysl. S jejich ohromnou pomocí se tak mohou dívat skutečné zázraky.

Ptal se Matyáš Zrno

Z Linky pomoci

Lízinka. Její rodiče žel neměli zrovna nejideálnější podmínky pro péči o čerstvé novorozeněátko, proto jsme včas domluvili pobyt maminky s holčičkou v zařízení, kde budou moci být spolu a bude o ně dobře postaráno. Pro obě jsme připravili „tašku do porodnice“ a také všechno, co by mohly potřebovat pro první týdny společného života a maminku s Lízinkou tam z porodnice dovezli. Přejeme oběma krásné společné chvíle a doufáme v dobré vyřešení rodinné situace.

#NesoudímePomáháme
#Linkapomoci800108000

Mám těhotnou, která neví co dělat, nemá peníze na potrat, a když konečně peníze sežene a jde do nemocnice, tak tam narazí na nějakou lékařku, která s vámi souzní, a rozmluví jí to...

Kristin Lukerová, profesorka sociologie. Foto: Berkeley Law

Umělé potraty jako příklad kulturního konfliktu moderní společnosti

Už jste se někdy pokoušeli debatovat se zastánci potratů? Jistě ano, a určitě to nebylo snadné. Někdy to může být jako debata hluchých. Studie socioložky Kristin Lukerové o sporu o umělé potraty ukazuje, že rozpor nepramení z nějakých abstraktních spekulací. Naopak. Pramení z protichůdných názorů na život jako takový. Jde o to, zda máme ambice kontrolovat svou budoucnost jako tvorové nebo jako bohové.

Budoucnost

„Myslím, že je pošetilé, aby si lidé dělali starosti o budoucnost,“ prohlašuje aktivista z řad těch, kteří jsou proti potratům. „Budoucnost se o sebe postará.“ Jiná žena aktivní v hnutí pro život říká, že „v životě se nedá všechno naplánovat“. Pro zastánce práva na potrat však „kvalita života“ závisí na plánovaném rodičovství a dalších formách racionálního plánování budoucnosti.

Úspěch

Z jejich pohledu je nezodpovědné přivádět děti na svět, když jim nelze v plném rozsahu poskytnout materiální a kulturní výhody, nezbytné pro úspěšnou soutěž.

Je nespravedlivé zatížit děti v honbě za úspěchem hendikepy, jako jsou vrozené vady, chudoba či nedostatek rodičovské lásky. Těhotenství nezletilých je pro obhájce legalizace umělých potratů nepřijatelné nikoli

proto, že by něco namítali proti předmanželskému sexu, nýbrž proto, že adolescenti nejsou podle jejich názoru schopni poskytnout svým potomkům výhody, na které mají právo.

Kvalita

Těm, kteří jsou proti potratům, se však tato starost o „kvalitu života“ jeví jako rozhodnutí podřídit etické a emocionální zájmy zájmům ekonomickým. Jsou přesvědčeni, že víc než ekonomické výhody děti potřebují etické vedení.

Ženství

Mateřství je v jejich očích „obrovský úkol“ nikoli proto, že obnáší dlouhodobé finanční plánování, nýbrž proto, že matka je „v maximální možné míře zodpovědná za jejich výchovu a vzdělávání... v tom, co pokládá za správné – že je bude seznamovat s morální-

mi hodnotami, povinnostmi a právy“. Ženy, které nesouhlasí s potraty, nejsou přesvědčeny o tom, že finanční zajištění je nutno chápat jako nezbytný předpoklad mateřství.

„Hodnoty a názory zastánců legalizace potratů se od hodnot a názorů těch, co jsou proti nim, diametrálně liší,“ píše Kristin Lukerová. Aktivisté z hnutí pro život pokládají mateřství za náročné povolání a nelibě nesou feministické pohrdání prací v domácnosti a mateřstvím. Souhlasí s tím, že by ženy měly na pracovním trhu dostávat za stejnou práci stejný plat, ale odmítají, že by neplacená práce v rodině byla degradující a utlačovatelská. Jak to vyjádřila jedna z nich, „na celé té potratové mentalitě [je] znepokojuje představa, že rodinné povinnosti – výchova dětí, řízení domácnosti, láskyplná péče o manžela – ženy nějakým způsobem degradují“. Představu, že „mezi muži a ženami nejsou žádné významné rozdíly“,

považují za zcela nepřesvědčivou. Ženy a muži byli podle nich „stvoření odlišně a... mají se navzájem doplňovat“.

Biologie

Feministky z horní střední třídy naproti tomu chápou přesvědčení v biologicky dané rozdíly mezi pohlavími jako ideologický základ útisku žen. Jejich nesouhlas s biologickým pohledem na lidskou přirozenost sahá ještě dál než k tvrzení, že slouží k tomu, aby ženy zbavoval jejich práv. Jejich trvání na tom, že by ženy měly převzít „vládu nad svým tělem“, vykazují netrpělivost s biologickými omezeními všeho druhu, spolu s názorem, že moderní technologie od nich lidstvo osvobozují a poprvé umožňují zařadit celému lidstvu lepší život.

Výkon jako měřítko důstojnosti

Zastánci legalizace potratů vítají lékařské postupy, které umožňují zjistit už v děloze vrozené vady, a nemohou pochopit, proč by si někdo vědomě přál přivést na svět „poškozené“ nebo vlastně „nechtěné“ dítě. V jejich očích by bylo možné již samotnou neochotu poskytnout takovému dítěti „právo nenarodit se“ považovat za důkaz nezpůsobilosti k rodičovství.

Podle obhájců práva na život vede takovéto uvažování logicky k neomezenému genetickému inženýrství, arogantnímu převzetí pravomoci dělat paušální soudy ohledně „kvality života“ a k ochotě odsouvat nejen „vadný“ plod, nýbrž celé kategorie postižených či nadbytečných jedinců do kategorie nepohodlných osob.

Aktivistka z hnutí pro život, jejíž novorozená dcera zemřela na plicní chorobu, protestuje proti „myšlence, že život mého miminka by v očích spousty lidí neměl valný význam... Žila jen dvacet sedm dní, což není dlouho, ale ať už žijeme devadesát devět let, dvě hodiny, nebo dvacet sedm dní, být člověkem znamená být člověkem a ve skutečnosti nechápeme, co všechno to obnáší.“

Slepá víra ve schopnost racionální inteligence

Snad právě myšlenka, že „ve skutečnosti nechápeme“, co znamená být člověkem, rozděljuje obě strany debaty o potratech nejvíc. Pro liberály se takové přiznání rovná zradě nejen práv žen, nýbrž celého moderního projektu: vítězství nezbytnosti a nahrazení lidské volby slepým působením přírody [nebo Boha]. Slepá víra ve schopnost racionální inteligence vyřešit záhady lidské existence, v konečném důsledku tajemství samotného stvoření, spojuje zdánlivě protichůdné pozice zastávané liberály – že po-

V jejich očích by bylo možné již samotnou neochotu poskytnout takovým dětem „právo nenarodit se“ považovat za důkaz nezpůsobilosti k rodičovství.

trat je „etické soukromé rozhodnutí“ a sex je transakce mezi „plnoletými dospělými“, ale že si stát může vyhradit právo povolovat těhotenství nebo se dokonce pustit do dalekosáhlých programů eugenického inženýrství.

Etický individualismus a lékařský kolektivismus

Nesnadná koexistence etického individualismu a lékařského kolektivismu vyrůstá z oddělení sexu od plození, čímž se sex stává záležitostí soukromé volby, zatímco zůstává otevřená možnost, že by plození a výchova dětí byly podrobeny přísné veřejné kontrole. Námitka, že sex a plození nelze oddělovat bez ztráty pohledu na tajemství obklopující obojí, připadá liberálům jako teologické tmářství nejhoršího druhu. Pro ty, kteří jsou proti potratům, naproti tomu platí, že „Bůh je tvůrcem života a... sexuální aktivita by tomu měla být otevřená... Anti-

koncepční mentalita popírá jeho vůli: „Je to moje, ne tvoje vůle.“

Skutečný smysl debaty

Kdyby se debata o potratech omezovala jen na otázku, kdy se embryo stává člověkem, bylo by těžké pochopit, proč vyvolává tak vášnivě emoce nebo proč se stává předmětem politické pozornosti, zdánlivě neúměrné její vlastní důležitosti. Potrat však není jen zdravotní záležitost či ženská otázka, která se stala středem širší polemiky ohledně feminismu. Je to především otázka, kým je člověk a z čeho odvíjí svou důstojnost. Je chráněn Stvořitelem a ve vztahu s ním řídí svou budoucnost, nebo je pouhou hříčkou slepé přírody, z jejíhož sevření se díky rozumu zcela osvobozuje a stává se jediným pánem nejisté budoucnosti?

Christopher Lasch, *First Things*
přeložila Alena Švecová, redakčně kráceno

Ondřej Vaněček s manželkou Markétou a dcerami. Foto: rodinný archiv

Někdy je to celkem záпřah

Když se Ondřej a Markéta seznámili, bylo jí 35 a jemu 40 let. Rozhodně netušili, že se jim narodí čtyři krásné děti. Navíc samá děvčata. Jak se dá takové požehnání zvládnout i ve věku, kdy řadě vrstevníků děti už odrůstají? A jaké to je, když vaše první schůzka proběhne na Pochodu pro život? Nejen o tom se rozprávěli pro oběžník Hnutí Pro život ČR.

MŮŽETE SE PŘEDSTAVIT, ODKUD JSTE?

Ondřej: Žijeme a pracujeme v Lysé nad Labem, už devět let. Přestěhovali jsme se sem z Prahy, když se nám naskytla příležitost koupit zde dvougenerační rodinný dům, ve kterém bydlíme s Markétinými rodiči. Máme čtyři dcery – je jim 13, 11, 9 a 7 let.

NENÍ TO NA TEBE TROCHU MOC ŽEN?

O: Asi tak má vypadat moje otcovské poslání. Samozřejmě když v tomto kontrastu vidím ty klučky u kamarádů, tak mě to rozněžní. Nic naplat, někde tam ta sounáležitost mužského rodu je. Proto i zkouška kapely tátů z farnosti je pro mě vítaným občerstvením, stejně jako pivo se starými kamarády ze školy. Ale společnosti s účastí žen

se nevyhýbám, je mi velice příjemná. To platí i o našem domě. Ten se díky přítomnosti prarodičů často stává místem setkání širší rodiny – mají čtyři potomky, deset vnoučat a již pět pravnoučat...

Markéta: Jejich počet asi nezůstane stejný, nedávno se oženil další synovec.

TO JE SLUŠNÝ POČET. MAJÍ PRARODIČE Z TOLIKA RATOLESTÍ RADOST NEBO SE PŘED NIMI SPÍŠ ZAMYKAJÍ?

M: Ten kontakt není zas tak intenzivní, všichni mají své domovy v „bezpečné vzdálenosti“. Jsou u nás vždycky vítáni. Prarodiče (tedy moji rodiče) vidí svou úlohu v tom, že je podporují především modlitbou a upřím-

ným zájmem o jejich životní cestu. A když se nějaký týden nevidí, tak si zatelefonují.

O: Ono by těch potomků mohlo být mnohem víc, ale dvě ze čtyř jejich dětí jdou cestou zasvěceného života v celibátu. A to se týká i jednoho vnuka.

ČÍM SE ŽIVÍTE?

O: Já doma v pracovně na počítači připravuji časopisy a knížky pro tisk, manželka je naopak většinou v terénu, protože pracuje jako zdravotní sestra v Domácím hospici Nablízku, který sídlí v Lysé nad Labem.

JAK JSTE SE SEZNÁMILI?

O: Naše seznámení může být povzbuzením pro ty, kteří dlouho čekají na životního

partnera. Seznámili jsme se, když mně bylo 40 a Markétě 35 let. Stalo se to tak, že jsem si podal inzerát v seznamce na katolik.cz. Přišlo mi přes 20 milých odpovědí – manželka si proto dělá legraci, že vyhrála konkurz na manželku.

M: Přesně si pamatujeme, kdy jsme spolu začali chodit: 24. března 2007 během Pochodu pro život. Přišli jsme každý zvlášť, ale odešli jsme už spolu, naplnění radostnou jistotou, že patříme k sobě. Ta nás už nepustila.

CHTĚLI BYSTE I VÍC DĚTÍ?

O: Když jsme se o půl roku později brali, doufali jsme stěží v jedno či dvě děti. To, že budou čtyři, nás nenapadlo ani ve snu. Natož, že to budou čtyři holky. Ale není to až tak výjimečné: v našich původních farnostech v Praze i mezi přáteli tady v Lysé známe takových rodin několik.

BYLO TO PLÁNOVANÉ, NEBO JSTE TO BRALI, „JAK TO PŘIŠLO“? ŘADA LIDÍ SI MYSLÍ, ŽE VÍC JAK DVĚ DĚTI „NELZE VE ZDRAVÍ PŘEŽÍT“.

O: Haha, to už teď víme taky!

M: Příchodu dětí jsme byli otevření, a když se narodila těsně před stěhováním třetí, Barborka, měli jsme za to, že jsme jako rodina kompletní. O dva roky později nás dost zaskočilo, že jsme opět v očekávání. Zpočátku nás drtily obavy, jestli to zvládneme, zvlášť když se přidávaly různé zdravotní obtíže. Kromě jiného mi vyšel vysoce pozitivní výsledek na toxoplazmózu, která může mít fatální následky na zdraví nenarozeného dítěte. Nakonec jsme se s důvěrou v to dobré na děťátko těšili a snažili se nějak vnitřně připravit i na to, kdyby bylo postižené. Narodila se nám však zcela zdravá Zuzanka a je radostí celé rodiny.

JE TO NÁROČNÉ?

O: Náročné to jistě je, zvlášť s našimi přibývajícímí lety a ubývajícímí silami. Je obtížné spojit provoz větší rodiny s nepravidelnou pracovní dobou Markéty, která za umírajícím pacientem vyjíždí v kteroukoliv denní či noční dobu, a mými termíny určenými odezdávkou sazby do tiskárny. Kromě toho jsme aktivní i ve zdejší farnosti a v komunitním dění ve městě.

TO ASI VYŽADUJE HODNĚ PLÁNOVÁNÍ A TAKÉ DISCIPLÍNY.

O: Ano, plánovat se musí a organizace je v tom počtu náročnější. Jinak s disciplínou to není moc slavné. Snažíme se dcery naučit, že jsou součástí celku, nějakého společenství, ať už je to rodina, širší příbuzenstvo, skautský oddíl, občanská společenství

nebo církev, a že to přirozeně souvisí s podílem nějaké osobní odpovědnosti. Myslím si, že to chápou víc, než nakolik se to zatím projevuje v jejich každodenním životě – a to v individuální míře podle věku i národy. Mám ale dojem, že to jde spíš ztuha. S plynule přicházející pubertou, vzhledem k věkové blízkosti děvčat, je to někdy celkem záprah. Hodně nám v poslední době pomáhá Markétina mladší sestra – je to žena činu s veselou povahou a děti ji přímo vyžadují. Kromě jakékoliv praktické pomoci umí i „rozsvítit“ náladu v domě, když poněkud zhoustne atmosféra.

SETKALI JSTE SE S KRITIKOU ČI POHRDÁNÍM, ŽE MÁTE VÍC DĚTÍ, NEŽ JE OBVYKLÉ?

M: Já se setkávám spíš s pozitivními reakcemi. V našem městě nejsou rodiny se třemi a více dětmi výjimkou. Zdá se, že mnoho lidí opouští ruch velkoměsta a vymění je za dostupnější bydlení v menším městě zasaženém do krajiny, které je rodinnému životu přívětivější, přitom do centra Prahy je to asi půl hodiny vlakem.

O: U dvou tří lidí jsem se při zmínce, kolik mám dětí, setkal s narážkou na používání antikoncepce, u ostatních spíš s podivem nebo i obdivem než s pohrdáním. Někdy ale i s nečekanou spikleneckou pomocí, když vám třeba pokladní odpustí dodatečné vstupné, které bývá nezřídká předepsáno pro rodinu jako „dva dospělí a dvě/tři děti“, a nás je šest. Občas se bavím tím, když přecházíme ulici třeba cestou z kostela nebo nějaké akce a jdou s námi i děti přátel, takže řidiči pouští dospělý pár obklopený třeba sedmi či deseti různě starými dětmi.

M: Když jsou u nás kamarádky dcer na přespání, tak si na chvíli zkusíme, jaké to je, když je rodina ještě početnější. A když se to otočí a holky spí u kamarádek, tak to je milá změna.

JSTE ZAPOJENI DO AKTIVIT HNUTÍ PRO ŽIVOT?

O: Po svém obrácení ve 33 letech jsem se začal o to zajímat a v Hnutí Pro život ČR jsem pomáhal trochu při pochodech pro život, s korekturami, finančně a přinášel jsem toto téma do svého okolí, a to spíš v osobní rovině. Ono je to ovšem potřeba i mezi věřícími, protože mnozí z nich to nevnímají jako zásadní věc.

M: Myšlenky ochrany nenarozeného života mi byly vždy blízké. Jako manželé jsme pak pomáhali Hnutí Pro život ČR se zasláním propagačních materiálů, dokud jsme bydleli v Praze. Pravidelně se s dětmi účastníme Pochodu pro život a o důstojnosti lidského života si s nimi povídáme.

Profesně je mi blízká i ochrana důstojnosti a nedotknutelnosti lidského života v jeho závěru. Od založení Domácího hospice Nabílku v roce 2015 se jako zdravotní sestra podílím na doprovázení umírajících pacientů v domácím prostředí.

SNAŽÍTE SE O TOM MLUVIT I S NEVĚŘÍCÍMI LIDMI? MÁTE NĚJAKÉ ZAJÍMAVÉ REAKCE?

M: Díky službě v hospici přicházím do kontaktu s mnoha lidmi, většinou nevěřícími. Obvykle jsou pohlce tím, čím jako rodina loučící se s blízkým člověkem procházejí. Dalo by se říct, že často stojím jakoby na druhém konci tolik potřebné snahy o ochranu života. Dotýkám se témat, jako je eutanazie, zachování důstojnosti každého člověka, smysluplnosti života, naděje.

O: Já svoje přesvědčení o nedotknutelnosti lidského života od početí do přirozené smrti neskrývám. Když na to dojde, rád poskytnu pár argumentů. Snažím se je říkat jako ten, kdo se i s tímto názorem nechce distancovat od ostatních a soudit je – jsem přívětivě otevřený přátelské diskuzi a ochoten pomoci dotyčnému pochopit moje stanovisko.

Ptal se Matyáš Zrno

Z Linky pomoci

Přetiskujeme pro radost fotku z ultrazvuku chlapečka, na jehož narození se moc těší jeho rodiče a starší sestřičky. Rodina to neměla v okamžiku jeho početí úplně jednoduché, ale díky dárcům jsme jim pomohli s dluhem za elektřinu v nevyhovujícím bydlení a se získáním ekonomičtějšího bydlení. Jsou vděční za poskytnutou pomoc a doprovázení.

#NesoudímePomáháme
#Linkapomoci800108000

Foto: diem-nhi-nguyen / Unsplash

Země draka a politika jednoho dítěte aneb myšlenky mají následky

Čtyři sta milionů je hodně velké číslo, vidíte? A teď si představte, že jde o čtyři sta milionů lidských bytostí. Přesně tolik se jich nenarodilo v Číně od roku 1980 kvůli tzv. politice jednoho dítěte. A další desítky milionů byly potraceny, často pod nátlakem. A to všechno zbytečně – čínská vláda nakonec před pěti lety zavedla politiku dvou dětí, letos tří dětí, a chystá kampaně na podporu porodnosti. Ukázalo se, že hrát si na Boha a plánovat lidem i to, kolik mohou mít dětí, je nejen morálně ohavné, ale i nebezpečné. Čína se potýká se stárnoucí populací a 30 milionům čínských mužů chybí partnerky. Snad si pro ně nepřijdou na čele armád do Evropy.

Jak to všechno začalo? V roce 1979 měla Čína 960 milionů obyvatel a blížila se tak k magické miliardě. Když se komunisté v roce 1949 zmocnili vlády, bylo to přitom jen 540 milionů. Za sebou měla říše středu katastrofální hladomory kvůli Maovým experimentům, jako byl Velký skok nebo Kulturní revoluce. Noví vládcí země se chystali zahájit ekonomické reformy a otevřít se světu. Ale obávali se jednoho – přelidnění.

Inspirace ze Západu

Jak se ale stalo to, že se dětí začali bát ve společnosti, která si nade vše cení rodinných vazeb? Společnosti, pro kterou jsou rodina a děti v konfuciánské tradici vším? Tenhle nápad totiž nepřišel z Číny. Když se v roce 1980 radily čínské stranické špičky na konferenci v Čcheng-tu, jeden z účastníků, Song-Jian, jinak také konstruktér čínských jaderných ponorek, se právě vrátil z cesty po

Evropě. A tam si přečetl dvě tehdy módní knihy: „Meze růstu“ a „Plán přežití“. „Meze růstu“ jsou legendární kniha Římského klubu z roku 1972, podle které bychom už měli být všichni mrtví, protože už dávno měla rapidně rostoucí populace vyčerpat všechny zdroje. „Plán přežití“ vyšel také v roce 1972 a nabízel řešení populační a ekologické krize – snížení populace a život v malých decentralizovaných zemědělských komu-

Když jsme se dozvěděli, že nějaká žena podruhé otěhotněla, šli jsme k nim domů a říkali jsme, že to neměla dělat. Že dostane velkou pokutu. A aby věděla, že to myslíme vážně, rovnou jsme vzali něco cenného – třeba televizor, prase, nebo u chudších zásoby obilí. Ale pokud se dobrovolně rozhodla jít na potrat, všechno jsme vrátili.

nitách. Obě knihy byly ovlivněny jednou starší (z roku 1969) s příznačným názvem „Populační bomba“. Jejím autorem byl americký biolog Paul R. Ehrlich, podle kterého je „boj o nakrmení lidstva u konce. V sedmdesátých letech miliony lidí zemřou hladu, a to navzdory jakýmkoli krizovým programům, které budou zahájeny. V současné době již nic nezabrání výraznému nárůstu světové úmrtnosti.“ Všechny knihy se vyznačovaly technicistním myšlením, typickým pro milovníky grafů a tabulek. Pokud populace stoupá, bude stoupat i nadále. Pokud výroba potravin stagnuje, bude stagnovat i nadále... Logicky tedy přelidnění povede k hladomoru.

Praotcem myšlenky, že příčinou bídy a naší ponuré budoucnosti jsou děti, byl

Foto: markus-winkler / Unsplash

britský ekonom a anglikánský pastor Thomas Malthus (1766-1834). Ten v „Eseji o principu populace“ přišel s myšlenkou „přelidnění“ a kontrolou populace jako cestu k prevenci hladomorů. Do té doby vědci nevěřili, že lidstvo je dílem slepé náhody, ale vycházeli z toho, že Stvořitel je moudrý a Země má tak potenciál uživit všechny lidi až do okamžiku konce světa, vzkříšení a proměnění celého Vesmíru.

Dějiny tyto jezdce apokalypsy usvědčily z omylu, ale čínské politbyro v roce 1980 to ještě netušilo. Stálo před úkolem zmodernizovat zemi po strašných letech Maovy hrůzovlád. A technokraticky myslící straničtí předáci, ovlivnění tehdy módním západním myšlením, spočítali, že Čína je schopna uživit jen 700 milionů obyvatel. A že pokud by Číňanky rodily i nadále tři děti, měla by Čína v roce 2080 čtyři miliardy obyvatel. Znělo to strašně a politbyro začalo pro záchranu Číny jednat. Prostředkem se měla stát právě „Politika plánování rodičovství“, neoficiálně známá jako „politika jednoho dítěte“.

Strana jde do akce

Politika jednoho dítěte byla vyhlášena 18. září 1980. Za narození druhého dítěte se platily tučné pokuty. Státní zaměstnanci přicházeli o místo. Pokud jste nezaplatili pokutu, dítě nedostalo rodné číslo a vlastně legálně neexistovalo – nemělo přístup ke zdravotní péči, ani ke vzdělání. Kolik je těchto tzv. „černých dětí“, se asi nikdy nedozvíme. A především na venkově docházelo rutinně i k násilným potratům. Bývalý stranický funkcionář popsal praxi na venkově pro americké rádio NPR: „Když jsme se dozvěděli, že nějaká žena podruhé otěhotněla, šli jsme k nim domů a říkali jsme, že to neměla dělat. Že dostane velkou pokutu. A aby věděla, že to myslíme vážně, rovnou jsme vzali něco cenného – třeba televizor, prase, nebo u chudších zásoby obilí. Ale pokud se dobrovolně rozhodla jít na potrat, všechno jsme vrátili.“

V 80. letech, když ještě nebyla přístupná prenatalní diagnostika, se narozené dívky

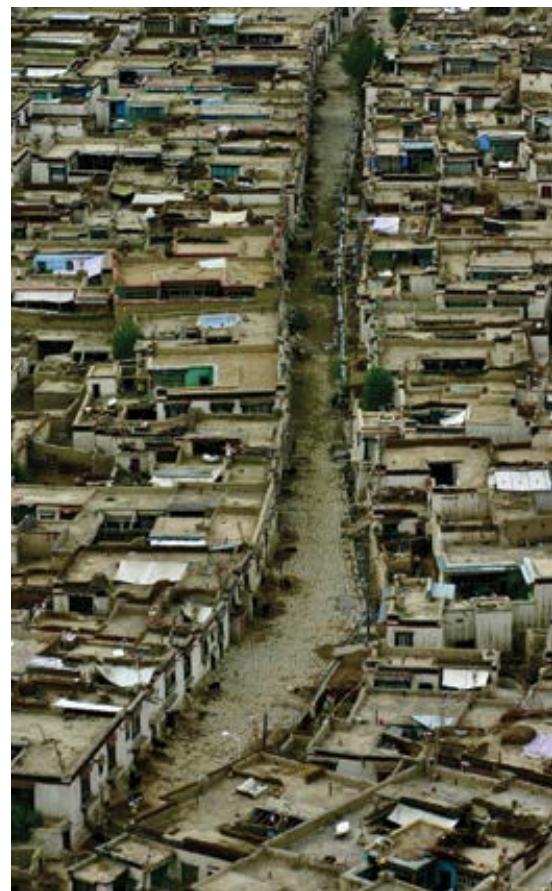

Foto: peter-burdon / Unsplash

dávaly k adopci (tehdy masově narostl počet čínských dívek adoptovaných v USA), odhazovaly a dokonce i vraždily. Tisíciletou preferenci čínských rodin pro chlapce zkrátka nevymažete, zvláště v rolnických rodinách. V 90. letech už existovaly levné ultrazvuky, se kterými chodili zdravotníci od vesnice k vesnici, a za deset dvacet dolarů zjišťovaly pohlaví dítěte. Nenarozené holčičky pak směřovaly na potrat. To nebyl případ jen Číny. Podle ekonomy a nositelky Nobelovy ceny Amarjity Sena tak došlo v celé Asii ke zhruba 100 milionům potratů dívek.

Drastická byla i kampaň na používání antikoncepce a také masové sterilizace. Koncem 80. let mělo osmdesát procent čínských žen povinně implantováno nitroděložní tělíčko, obvykle čtyři měsíce po narození prvního dítěte. To dělá neuvěřitelných 324 milionů žen. Další 108 milionů bylo sterilizováno. Oficiálně dobrovolně. Ženy byly motivovány drobným finančním obnosem a tím, že sterilizovaná žena byla oslavována v kolektivu jako vzor hodný následování. Ve skutečnosti ale stranické orgány často přistupovaly k hrubému nátlaku, protože měly ze shora nadekretovaný počet sterilizací, které musely splnit.

Foto: photoholjic / Unsplash

A kolik že byla ona pokuta? To se značně lišilo, ale třeba slavný režisér Čang I-mou dostal ještě v roce 2013 za tři děti pokutu v neuvěřitelné výši skoro třiceti milionů korun! Pokuta totiž závisí na příjmech... Cílem podle propočtu časopisu Economist vybrala Čína na pokutách tohoto druhu astronomických 315 miliard dolarů.

Všechno má výjimky

To by ale nesměla být komunistická Čína, aby neexistovala všudypřítomná korupce a výjimky. Ty se týkaly třeba válečných invalidů, kteří mohli mít druhé dítě. Nebo příslušníků národnostních menšin. Nebo pokud bylo první dítě postižené. Lidé napsali další dítě často na neplodnou příbuznou. Ti vlivní prostě úřady uplatili. A protože dvojčata byla tolerována, řada žen se snažila uměle otěhotnět s dvojčaty. Jako vždy nejvíce na vše doplatili ti bez peněz a konexí.

Bylo to přitom zbytečné. Už v 70. letech klesla porodnost z 5,8 dítěte na 2,7. Stačilo jen počkat a dostala by se někam na hranici dvou dětí na ženu. Stoupající životní úroveň vede všude na světě ke klesající porodnosti. Číňané se ale rozhodli pro „velký skok“. Výsledky byly ale katastrofální.

Pro Čínu to má zásadní následky. Společnost stárne a najednou zjišťuje, že se o staré lidi nebude mít kdo postarat. V Číně prakticky neexistuje sociální zabezpečení, takže vaše jediné dítě je často vaše jediná šance na to, že se o vás někdo postará. Pokud nemáte dítě, město vám odmítá pronajmout místo na hrob, domov důchodců vás odmítne přijmout – obojí se stejným zdůvodněním: „Kdo bude platit náklady, až nebudete moct, když nemáte dítě?“ Díky politice jednoho dítěte také vyrostla celá generace princů a princezen – sebestředných jedináčků, které jejich rodiče hlídají jako oko v hlavě, protože jsou to jediné, co mají. Čína má navíc díky selektivním potrátům dívek o 30 milionů více mužů. Co s nimi? To je 30 milionů frustrovaných mužů bez šance najít si nevěstu...

Otočka o 180 stupňů

Tohle všechno nakonec došlo i čínskému vedení. Peking nejprve v roce 2016 povolil druhé dítě, letos třetí. V čínském komunistickém žargonu se slovní spojení „plánování rodičovství“ nahradilo kostrbatým termínem „koordinace rodinné politiky s dalšími ekonomickými a sociálními politikami“. Čína zakázala testy, které umožňují rodičům znát v počátečních stádiích těhotenství pohlaví dítěte. A zdravotnické úřady ženy varovaly, že využívání potrátů k ukončení nechtěného těhotenství má škodlivé dopady na zdraví matky a může způsobit neplodnost. A v naprostém popření předchozích čtyřiceti let chystají Číňané kampaň na podporu porodnosti. To jsou paradoxy... Jenže to nestačilo. V roce 2020 se narodilo jen 12 milionů dětí oproti čtrnácti a půl milionům jen o rok dříve. A příští rok se očekává jen 10 milionů narozených dětí. Kdo ví, možná už je pozdě... Mladí Číňané si zvykli na jedno dítě.

Mohli bychom si se zadostiučiněním říct, že došlo na naše slova. Že nutit ženy k tomu, kolik mají mít dětí, je špatné. Nucené potraty a sterilizace ještě horší. Že se společnost nedá řídit jak excelová tabulka. Koneckonců to nyní přiznávají i západní média, která kdysi politiku jednoho dítěte vychvalovala. Kdyby za tím nebylo tolik lidského utrpení. Utrpení, které přijde vždycky, když se někdo rozhodne hrát na Boha.

hpžčr

Stoupající životní úroveň vede všude na světě ke klesající porodnosti.

Nejen v Číně, ale i v Indii

Ve své knize „Populační bomba“ její autor Paul R. Ehrlich naprosto odepsal Indii. O ní a podobných zemích napsal: „Tak zaostaly ve snaze vyrovnat populaci a potraviny, že není naděje, že je naše potravinová pomoc dovede k soběstačnosti.“ Ehrlich propagoval potravinovou pomoc zaměřit pouze tam, kde je šance, že se podaří nastavit potravinovou soběstačnost. Součástí řešení měla být regulace populace, například i nucenou sterilizací.

Toho se chytila Indie. Její rapidně rostoucí populace a katastrofické vize Ehrlicha a jemu podobných indickou vládu vyděsily. V sedmdesátých letech proto začala se sterilizační kampaň. Získala pro to mezinárodní financování, například od Světové banky nebo Populačního fondu OSN. Zpočátku byla dobrovolná a zaměřená na muže. V letech 1970–1971 bylo sterilizováno 1,3 milionu mužů a v letech 1972–1973 už 3,1 milionu. Další rok však počet sterilizací klesl jen na 900 tisíc, když se rozkrliklo, že zákrok není medicínsky zcela bezpečný.

V roce 1975 premiérka Indira Gándhiová vyhlásila nouzový stav, zrušila volby, pozastavila občanské svobody a vládla prostřednictvím dekretů. Její syn Sandžaj, přestože neměl žádnou oficiální funkci, se stal šéfem přes sterilizaci. Skrze donucovací prostředky, jako bylo krácení sociální dávek a přímé násilí (někteří muži prý raději spali na poli za vesnicí, aby na ně v noci nepřišly úřady), se podařilo úspěšně sterilizovat miliony lidí. V roce 1977 už 8,1 milionu. Během sterilizační kampaně se přesunul důraz z mužů na ženy. V roce 1977 Gándhiová odvolala stav nouze a vyhlásila volby. Ty prohrála a tím skončily i nucené sterilizace.

Ondřej Šmigol: Poslední zhasne
Echo, 25. 10. 2021

Radim Ucháč, předseda Hnutí Pro život ČR. Foto: Anton Frič

Lobbuji, lobbuješ, lobbujeme... za život

Lobbování, lobbying. Tyto termíny jsou v naší společnosti vnímány jako téměř hambaté slovo. A přitom jde jen o snahu něco prosadit. A to „něco“ v tomto případě je snaha pomoci rodičům a jejich nenarozeným dětem. Proč a jak se to dělá, vysvětluje Radim Ucháč, předseda Hnutí Pro život ČR.

PROČ VĚNUJETE ČAS A PROSTŘEDKY DO LOBBINGU?

Ať chceme nebo nechceme, politici, úředníci a odborníci mají na naši společnost, na životy každého z nás veliký vliv. Proto jsme se v Hnutí Pro život ČR už dávno rozhodli nepomáhat prakticky pouze jednotlivcům, ale hodně sil, energie a prostředků věnujeme právě lobbování, aby se pomoc dostala k celé společnosti a ta pomoc byla trvalá, ne pouze na jedno volební období.

KDY JSTE SE ROZHODLI ZAČÍT TAKTO PRACOVAT S POLITIKY?

Dlouho jsme apelovali: „Něco s tím zabíjením nenarozených dětí udělejte!“ Ale bylo to marné. Uvědomili jsme si, že nejde o zlou vůli, ani o zbabělost, ale že zvolení politici to jednoduše neumí. Člověk automaticky předpokládá, že lékař zná funkci lidského těla, stavař statiku a i politik že bude znát celý management veřejné moci. Ale to je hluboký omyl. Politik je zvolen, rok se učí

chodit po chodbách a než se za čtyři roky rozkouká, je mnohdy z kola venku. A i když je zvolen znovu, nebo je dokonce náměstkem či ministrem, prakticky nikdy se nedostane do kontaktu s těmi obyčejnými státními úředníky, kteří nakonec vše připravují.

Bez hluboké znalosti procesů, který zahrnuje analýzu problému, vytvoření řešení, získání podpory a odborné garance na jeho prosazení a způsobu jak téma vysvětlit veřejnosti, se jednoduše nikam nepohneme.

Z pohledu našeho úzkého zaměření je nám vlastně jedno, kdo vyhraje. Konzervativci sice hlasují dobře, ale zase nemají levicové nadšení věci měnit. A my potřebujeme získat obě strany – potřebujeme nadšení pro změnu a potřebujeme i konzervativní držení barikád. Šachy se nevyhrávají pouze obranou.

A to běžný politik neumí. Takže od nefunkčních apelů jsme se dostali k tomu, že s politiky diskutujeme a konzultujeme, jak konkrétní dobrou věc prosadit.

TAKŽE JIM DÁTE ŘEŠENÍ NA KLÍČ?

Ano, třeba jakým způsobem vyhovět Bruselu ohledně sladění rodinného a pracovního života. Což bývá takový zastírací termín pro nahnání žen do práce a dětí do jeslí co nejdříve po porodu. Nebo jak využít evropské fondy tak, aby šly na dobré věci, třeba na podporu rodin místo obecného zachraňování planety. Politik nemá dost času na nastudování složitých procesů a úředník má obvykle koncepční směrovky od pečlivých úředníků z Bruselu.

Z Linky pomoci

Dobrých zpráv a díky není nikdy dost. Proto rádi vyřizujeme poděkování rodičů nedávno narozeného Samuela všem dárcům, kteří jim pomohli s nábytkem, výbavou pro miminko, věcmi pro starší sourozence i finančně.

#NesoudímePomáháme
#Linkapomoci800108000

S KÝM SE PRACUJE LÉPE? S POLITIKY NEBO S ÚŘEDNÍKY?

To jsou dva úplně jiné světy. Úředník tématům rozumí, ale protože jeho úkol je udržet v chodu složitý systém řízení státu, má pud sebezáchovy a nic nechce „zlepšovat“. Proto musí dostat řešení, které systém nenabourá. Politik má naopak často velké plány, ale nemá čas, znalosti a postupně ani energii na to je prosadit. Úředníci ho prostě udolají – nechají vydusit, vykvasit i vyudit a to vše v zájmu zachování funkčního státu.

NĚJAKÝ PRAKTICKÝ PŘÍKLAD?

Vezměte si doplacení nevyčerpaného rodičovského příspěvku při nečekaném početí dalšího dítěte. To jsme pomáhali s právníky zpracovat. Přišel s tím tehdy poslanec Aleš Juchelka zvolený za ANO, normu podpořily koaliční i opoziční strany, ale úředníci byli zásadně proti, že to narušuje filosofii dávek. Ale když to prošlo Sněmovnou, Ministerstvo práce a sociálních věcí najednou otočilo, úplně dokonale návrh vyladilo a nakonec ho ještě ministryně obhajovala v Senátu. Takže to jde, ale musíte umět hledat řešení a být vytrvalí.

KDYŽ JSTE SE ZAČALI OBJEVOVAT MEZI POLITIKY A ÚŘEDNÍKY, NEKOUKALI NA VÁS S OBAVAMI? NEMĚLI JSTE POVĚST NĚJAKÝCH NÁBOŽENSKÝCH ULTRAKONZERVATIVCŮ?

Překvapivě je to tak, že nejvíc předsudků vůči nám měli – řekl bych – někteří „pokrokoví“ věřící, kteří nás zpočátku vnímali jako někoho kdo jim kazí image ve společnosti. Nevěřící nebo nepraktikující politici mají racionální přístup. Docela paradox...

CO TŘEBA PIRÁTI?

Někteří nás neznali, ale intuitivně vycítili, že nejsme zcela kompatibilní s jejich viděním světa. Měli obavy s námi pracovat otevřeně, aby nedostali vynadáno na sociálních sítích od svých podporovatelů. Takže někdy souhlasili a podpořili jednotlivé kroky nevěřejně, někdy jsme se prostě neshodli, řekli

Foto: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

si to a respektovali se. To je mezi dospělými normální. Vezměme si například pokus o zavedení potratové turistiky. My tvrdíme, že každá společnost má své kulturní hodnoty a nikdo nám nedal právo podkopávat demokratické rozhodnutí jiné země, která se rozhodne nenarozené děti chránit zákonem. A pokud chceme skutečně řešit sociální obtíže – v tomto případě těhotných Polek, máme jim nabídnout celou škálu sociální státní pomoci a ne pomoc perverzně zúžit na potrat na žádost. Někteří pokývali hlavami a tím to skončilo. Před svými radikálními členy museli za právo na potrat pro Polky bojovat, i když sami z toho nebyli zrovna nadšení.

JEDNÁTE S KÝMKOLIV?

Samozřejmě, je to potřeba. Všichni poslanci jsou legitimními zástupci části společnosti. A téma nenarozených dětí a těhotných žen není téma stranické, ale hluboce lidské. V naprosté většině postoj politika či úředníka závisí na osobní zkušenosti, na tom, jak vyrůstali, v jaké rodině, co je v životě potkalo... Ve všech stranách jsou lidé otevření i uzavření. Navíc je tu praktická věc – pokud má něco projít, musí to mít legitimní podporu. A to co nejšířší, aby to další vláda hned zase nezrušila. Je proto lepší začít komunikovat nejdřív s těmi, kteří nejsou s námi úplně na stejné názorové vlně.

PROČ?

Protože když to projde u nich, je to takový lakmusový papírek. Je to lepší než začít u konzervativních poslanců a doufat, že oni někoho přetáhnou na svou stranu. Protože to se zpravidla nestane.

To nejhorší, co by se mohlo stát, je americký model. Pravice je pro ochranu nenarozených, levice pro právo na svobodnou volbu a každá další administrativa zruší kroky té předchozí. Takto si obecně lidské téma rozdělili, společnost rozštěpili a tím zablokovali řešení a proměnu společnosti. Tuto hru hrát nechceme.

JAK TO PROBÍHÁ V PRAXI?

Zvláště u odborných otázek jsou klíčové sněmovní výbory. Především zdravotní, ale i sociální, evropský, nebo třeba hospodářský. Sem spadá podpora demografie střední třídy, která nejčastěji potráčí třetí děti kvůli nejrůznějším – často ekonomickým – obavám z budoucnosti. Ve výborech je třeba znát postoje a názory klíčových lidí, kteří mají respekt od ostatních a tím silný neformální vliv. Žádný poslanec nesleduje všechno. Není ani možné, aby pročetl měsíčně čtyři tisíce stran dokumentů, o kterých se na plénu jedná. Proto si témata rozdělí a při hlasování sledují doporučení svého stranického kolegy – garanta pro danou oblast.

Proto máme politického konzultanta, který chodí na výbory, sleduje jednání, naslouchá konkrétním poslancům, zná jejich důvody i obavy a s těmi znalostmi pak můžeme navrhnout funkční řešení. Zároveň pak víme, kdo je pro které téma důležitý, s kým probírat alternativní možnosti a kdo je naopak schopen přesvědčit někoho dalšího. Také nás díky tomu poslanci znají, jsme schopní s nimi pružně komunikovat. Berou nás jako někoho, kdo tam prostě patří, komu mohou důvěřovat a my je zase nesmíme nikdy podrazit. Takto investované prostředky jsou pro naši práci stejně důležité jako prostředky věnované na záchranu konkrétních dětí v rámci každodenního fungování naší poradny Linka pomoci. Sledujeme legislativu a sledujeme ji přímo na místě. To nedělá skoro nikdo. Neziskovky musejí peníze od státu využívat na přesně definovanou činnost a nemají svobodu jako my díky našim členům a jejich finanční podpoře.

S KÝM JE NEJTĚŽŠÍ JEDNAT?

Paradoxně asi s těmi věřícími, kteří nechtějí vyčnívat v naší sekulární společnosti. Ale i když nemají odvahu přicházet s tématy a posouvat společnost k dobrému, je na ně zase spolehnutí, že dobré věci při hlasování podpoří. Nic není černobílé.

VY JSTE NEVYDALI ŽÁDNÉ PŘEDVOLEBNÍ DOPORUČENÍ. PROČ? NEBYLO BY LEPŠÍ, ABY SE PODPOŘILY TY NEJVÍCE KONZERVATIVNÍ STRANY?

Rozhodli jsme se nedávat žádná doporučení. Z pohledu našeho úzkého zaměření je nám vlastně jedno, kdo vyhraje. Konzervativci sice hlasují dobře, ale zase nemají levicové nadšení věci měnit. A my potřebujeme získat obě strany – potřebujeme nadšení pro změnu a potřebujeme i konzervativní držení barikád. Šachy se nevyhrávají pouhou obranou. A hlavně úředníci, kteří fakticky stát řídí, se nemění. Jsme také realisté – téma nenarozených dětí není společensky tak nosné, aby bylo pro české voliče rozhodující. A jsme za to rádi, protože to nejhorší, co by se mohlo stát, je americký model. Pravice je pro ochranu nenarozených, levice pro právo na svobodnou volbu a každá další administrativa zruší kroky té předchozí. Takto si obecně lidské téma rozdělili, společnost rozštěpili a tím de facto zablokovali skutečné řešení a proměnu společnosti. Tuto hru hrát nechceme.

TAKŽE MUSÍTE BÝT PRAGMATIČI?

Ano, jsme pragmatičtí realisté s jasnou vizí. Díky tomuto přístupu běží naše spoty v České televizi. Máme plakáty na ulicích, v MHD, v nemocnicích, pomá-

háme zlepšovat legislativu. Nedávno byl schválen zákaz vydírání těhotných. Pojišťovny podpořily proplácení konzultací gynekologům. Mnoha tisícům rodin nepropadnou desítky tisíc korun z rodičovského příspěvku. Kdybychom si jenom stěžovali, nikam se nedostaneme. Zato nyní tisíce žen, rodin dostávají zprávu, že tu je někdo, kdo jim v nouzi pomůže a že mohou svému očekávanému dítěti dát šanci.

ČEHO SE SNAŽÍTE DOSÁHNOUT?

Toužíme po tom, aby na potrat nešla žádná žena, která nechce. Aby společnost byla na straně těhotných. Protože s těmi, které chodí na potrat jak k zubaři, my jako spolek nic nenaděláme, i když je nám jich i jejich nenarozených dětí nesmírně líto. Podle našich zkušeností je ale takových žen naprostý zlomek. Přirozený mateřský cit je silný, a pokud jsou muži ženám oporou a společností to od nich vyžaduje, máme vyhráno. A třeba se i u nás časem většina demokraticky rozhodne chránit nevinné nenarozené děti zákonem a zřekne se „práva na potrat“. Důležité je ale dělat to, co je možné, tady a teď.

Ptal se Matyáš Zrno

Čekáte nečekaně dítě?

Cítíte se nucena k podstoupení umělého potratu?

Poskytované služby:

- sociálně-právní poradenství
- ekonomická podpora – až roční hrazení hypotéky nebo jiného investičního úvěru středně příjmových rodin čekajících třetí dítě
- nevratná finanční podpora sociálně slabým rodinám nebo osamělým ženám
- nasměrování ke stabilizaci životní situace
- pomoc při řešení partnerských vztahů
- doprovázení během těhotenství i po porodu
- psychologická podpora a poradenství po podstoupeném UUT nebo jiných těhotenských ztrátách

nesoudimepomahame.cz

Zmizí člověk, zmizí problém

Lékaři bez hranic zahraňovali životy v občanských válkách v Africe, v hurikánech zničených státech střední Ameriky, v bývalé Jugoslávii. Poslední roky se ale organizace zachraňující život postavila otevřeně na opačnou stranu v duchu hesla připisovaném Stalinovi v románu „Children of the Arbat“: „Smrt řeší všechny problémy. Kde není člověk, není ani problém.“ Od roku 2018 poskytují tzv. bezpečné potraty ve více než 25 zemích.

Lékaři bez hranic jsou lékaři a sestry, kteří už od roku 1971 pomáhají v různých krizových oblastech světa. Obvykle jde o dobrovolníky, kteří stráví několik týdnů či měsíců v místech, kde se dramaticky nedostává lékařské péče. Bývaly to obvykle místa válečných konfliktů nebo přírodních pohrom.

Lékaři bez hranic rozjeli kampaň za co největší přístup k potratům – a to především v chudých zemích světa. V jejich klipu za přístup k „bezpečným potratům“ se to hemží šťastnými černoškami, které dostávají od doktora potratové tablety...

Oficiálním důvodem kampaně je, že při nebezpečných potratech přijde podle Lékařů bez hranic o život každých 23 minut jedna žena. Za rok to je prý skoro 23 000 obětí a několik milionů hospitalizací.

Co s tím? Lékaři bez hranic mají jasno. „Od roku 2018 poskytujeme bezpečné potraty v 90 projektech ve více než 25 zemích. Rovněž veřejně vystupujeme proti vládním regulacím a poskytujeme informace a školení o bezpečných potratech.“ Jinými slovy – pokud ženy umírají při potratech, ani ve snu nás nenapadne pokusit se najít pro ženy jiné řešení. Řešení všech problémů je jediné – potrat za lepších hygienických podmínek.

Během přednášky jedné africké aktivistky pro život zaznělo: „Proč nám pořád nutíte potraty? My milujeme děti! My chceme děti! Jenom k tomu potřebujeme podmínky.“

Životní náklady v afrických zemích jsou velmi nízké, lidé se spokojí s málem. Co takhle využít prostředky na likvidaci nenarozených dětí k tomu, aby se děti naopak narodily a mohly vyrůstat v alespoň trochu odpovídajících podmínkách? Aby nedocházelo k paradoxům, kdy mnoho dobrých lidí přispívá Lékařům bez hranic a zároveň třeba i na Adopce na dálku. Ze své kapsy tak platí jak likvidaci nenarozených dětí, tak péči o děti, které měly to štěstí a narodily se. A to je paradox organizace, která má zachraňovat lidské životy.

hpžčr

Propagační video Lékařů bez hranic: „Nesměl jsem provést potrat. Zemřela.“

„Navštívila mne mladá dívka ze sousedství, která mne dobře znala. Nejprve si stěžovala na zánět močových cest. Vyšetřil jsem ji a nic nezjistil. Potom mi řekla: „Jsem těhotná a chci potrat. Proto jsem za vámi přišla, abyste mi pomohl.“ Odpověděl jsem jí, že potraty bohužel neděláme. Ta mladá dívka odešla domů a byla velmi zklamaná. Často musela mít nechráněný styk, aby si vydělala trochu peněz, aby mohla nakrmit svou babičku... Myšlenka na pokračující těhotenství pro ni nebyla pozitivní ani trochu. O dva týdny později k nám přišla s perforovanou dělohou. Přijali jsme ji do intenzivní péče. Bohužel zemřela. Dodnes cítím vinu za smrt této mladé dívky, kterou jsem znal. To je důvod, proč já osobně podporuji Lékaře bez hranic v jejich úsilí zajistit bezpečnou interrupci ženám a dívkám, které jsou v nouzi.“

<https://youtu.be/HtUf3a6ZL4Y>

Shrnutí: Dívka v zoufalství prodává své tělo, aby mohla uživit svoji babičku. Lékaři vůbec neřeší, že si zoufalá chudá dívka musí vydělávat na jídlo prostitucí, a dokonce jí chtějí poskytovat servis potratu. Má pak na něj chodit každého půl roku? Jak dlouho bude trvat, než promořená pohlavními nemocemi skončí neplodná, s AIDS? Jak dlouho bude žít, než skončí na drogách nebo na alkoholu – tradičním „útočišti“ zoufalých prostitutek?

Skutečné řešení? Je třeba dívce pomoci najít důstojnou práci, vytáhnout ji z prostituce a zapojit místní komunitu do podpory babičky. Podobnou pomoc nabízíme klientkám na Lince pomoci a něco podobného měli zprostředkovat i Lékaři bez hranic, místo aby dívku odmítli s lakonickým pokrčením ramen, že potraty nedělají. Umělý potrat zabíjí nejen nenarozené dítě, ale nakonec i zdravý rozum.

**Čekáte-li nečekaně dítě
volejte 800 108 000**

Zisková potratová ideologie

Zpřísnění potratové praxe v Polsku přivedlo v České republice k životu zvláštní koalici. Revolucionáři, kteří považují potrat za základní lidské právo, si podali ruce s některými cynickými byznysmeny z řad gynekologů poskytujících potraty. Jedni z důvodů ideologických, druzí zcela jednoduše pro zisk. A obrat by to nebyl malý. Klientela nečekaně těhotných žen v tísni z Rakouska, Německa i Polska může představovat obrat sto milionů korun ročně.

Připomeňme si, co se stalo v Polsku. V lednu 2021 polský ústavní soud potvrdil, že usmrcení vážně postiženého nenarozeného dítěte při potratu je v rozporu s polskou ústavou. To vyvolalo protesty radikální levice v Polsku, několik ostře protipolských rezolucí v Evropském parlamentu a také zájem některých českých politiků, kteří se na tom zviditelňovali.

Skupina senátorů v čele s Václavem Láskou se rozhodla umožnit provádět potraty cizinkám. Navrhli to v novele zákona o umělém přerušení těhotenství, kterou ale nakonec po letošních parlamentních volbách stáhli. Senátor Láška to vysvětlil slovy: „Nové složení sněmovny je natolik konzervativní, takže se obáváme, že by se návrh vrátil zpět v úplně obráceném znění.“ Stažením návrhu ale zároveň znemožnil hlasování o protinávru senátorů Jitky Chalánkové a Jiřího Čunka, kteří chtěli odstranit právní spekulace a nahradit v zákoně národnost dlouhodobým pobytem v ČR, čímž by zachovali stávající stav a zároveň vyhověli EU.

České gynekologické a porodnické společnosti potratová turistika nevdají, což je pochopitelné, protože pro lékaře je lhostejné, zda má na sále Němku, Polku nebo Češku. A to celkem logicky – umělý potrat na žádost není problém zdravotní, ale především sociální.

Foto: Alexas_Fotos / Pixabay

Do diskuse vstoupilo i české Ministerstvo zdravotnictví. To se nejprve ve stanovisku z listopadu 2020 přiklonilo k pohledu spíše zdrženlivému, podle kterého neměly cizí státní příslušníci na provedení potratu nárok. Jenže už v únoru 2021 ministerstvo stanovisko změnilo. Občané EU z důvodu nediskriminace právo na potrat podle nich

mají. Trestní zákoník a tresty za nelegální potraty však nespádají do kompetence Ministerstva zdravotnictví, ale Ministerstva spravedlnosti, a především jediný, kdo v naší zemi má právo rozhodnout ve sporných otázkách, je soud a ne úředník ministerstva. Proto i Česká lékařská komora „jednoznačně nedoporučuje lékařům a zdravotnickým zařízením provádět umělé přerušování těhotenství cizinkám“.

Mezitím se rozjíždí pokoutní praxe. Uskupení Ciocia Czesia se na svých stránkách pochlubilo, že zprostředkovalo Polkám téměř 30 potratů za více jak 250 tisíc korun. Ideologie a byznys našly společnou řeč.

Zdá se to složité? Ano, je. Právě proto je důležitá vaše podpora a naše práce. Sledovat každý detail legislativního procesu není jednoduché, ale na konci je to, o co nám všem jde – o nalezení právní cesty jak z naší země neudělat cíl potratové turistiky.

Hrozí v Polsku epidemie ilegálních potratů?

Média nás zásobují obrovskými čísly Polek, které podstupují ilegální potraty nebo za potraty cestují do zahraničí. Třeba týdeník Respekt udává číslo 100-200 tisíc a to se ještě drží celkem při zemi. Jak k tomu číslu Respekt přišel? Opírá se o odhad ze studie z roku 2000 a abstraktní výpočty různých feministických skupin, které to počítají „na základě komparace s jinými zeměmi na světě, kde jsou potraty legální“. V levicových pramenech dnes najdeme čísla 100-200 tisíc, 80-200 tisíc nebo „cca 100 tisíc ročně“, což jasně ukazuje, že jde o údaje vycucané z prstu. Přitom existuje jeden, docela relevantní, údaj. V roce 1997, kdy postkomunisté v Polsku liberalizovali potratový zákon, který následně zrušil soud, bylo provedeno 3500 potratů z tzv. osobních a sociálních důvodů. Že by se za několik let ten počet zvýšil skoro třicetkrát?

hpžčr